

การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

ORGANIZATION OF ACTIVITIES PROMOTING MORAL AND ETHICAL DEVELOPMENT OF STUDENTS UNDER
THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF SAKAEO EDUCATIONAL SERVICE AREA

¹⁾ปฎิวัติ บุญประสิทธิ์ ¹⁾จุไร โชคประสิทธิ์ ¹⁾บุญเรือง ศรีเหรียญ

¹⁾Patiwat Boonprasit ¹⁾Churai Chokpasit ¹⁾Boonreang Sriherun

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 379 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามขอบข่ายของเนื้อหาใน 10 ด้าน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ □ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านกตัญญูกตเวที เคารพผู้ใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจเป็นนักกีฬา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เคารพรักษานับธรรมเนียมประเพณี อยู่ในระดับปานกลาง

¹⁾หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เมื่อจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ □ ด้านเชื้อพ □ บิดา มารดา □ ผู้ □ ปกครอง ครูอาจารย์ ด้านกตัญญูทวดที่ เคารพผู้ใหญ่ ด้านมีระเบียบและรักษาความสะอาด ด้านรู้ □ จักประหยัดและเก็บออม และด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจเป็นนักกีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเคารพรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านมีกิริยาจาสุภาพ ด้านมีความอดทน ขยันหมั่นเพียร และด้านทำประโยชน์ □ แก □ ผู้ □ อื่นและรักษาสาธารณสมบัติ ไม่แตกต่างกัน

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เมื่อจำแนกตามเพศ ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and to compare the organization of activities promoting the moral and ethical development of students under the jurisdiction of the Office of Sakaeo Educational Service Area. The sample of the study consisted of 379 Pratom Suksa students in the 2008 academic year, obtained from the multi-stage random sampling method. The variable of this study was the organization of activities promoting the moral and ethical development of the students. The instrument used to collect the data was a set of questionnaires concerning ten aspects of the organization of moral and ethical development activities.

The findings of the study were as follows:

1. Overall, the organization of the activities promoting the moral and ethical development of Sakaeo Educational Service Area students was at a moderate level. Further study in each aspect revealed that the aspect of love for the country, religion, and King obtained the highest mean, followed by the aspect of being grateful and respectful, and the aspect of being honest and considerate. On the other hand, the aspect of preserving tradition obtained the lowest mean.

2. When classified according to educational service area zones, the organization of the activities promoting the moral and ethical development of Sakaeo Educational Service Area students was found to be different at a statistically significant level of 0.05. Further study in each

aspect showed that the aspect of love for the country, religion, and King, the aspect of being obedient to parents and teachers, the aspect of being grateful and respectful, the aspect of saving, and the aspect of being honest and considerate were different at a statistically significant level of 0.05. On the other hand, the aspect of preserving tradition, the aspect of being polite, the aspect of being patient, the aspect of being diligent, and the aspect of benefiting others and protecting public property were not different.

3. When classified according to genders, the organization of the activities promoting the moral and ethical development of Sakaeo Educational Service Area students was not different overall or in each aspect.

ความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมขณะนี้ ส่งผลให้ค่านิยมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางวัตถุนิยมมากขึ้น และส่งผลให้เกิดความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม ตามมาเป็นลำดับ มนุษย์ยิ่งเพิ่มความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้มากขึ้น แข่งแข่งขันดี เอารอดเอาเปรียบกัน โดยไม่คำนึงถึงความผิดชอบชั่วดี มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจ ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและสตรี ปัญหาความประพฤติมิชอบในวงราชการ นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมจากต่างประเทศที่หลั่งไหลเข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทยมากขึ้น ทำให้คนไทยขาดคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตที่ถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 6)

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่มีส่วนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็น “ทรัพยากรมนุษย์” ที่มีคุณธรรมตามความต้องการของสังคม ฉะนั้นการสอนอบรมให้ความรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติมีคุณธรรมจริยธรรม จึงเป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งที่โรงเรียนต้องส่งเสริมให้มีขึ้นในรูปแบบที่หลากหลาย นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เช่นการจัดโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจเพียบพร้อม ด้วยคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดีของสังคมอันจะเป็นกำลังสำคัญในการที่จะพัฒนาประเทศชาติสืบไป

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในปัจจุบันต่างพยายามที่จะฝึกฝนอบรมจิตใจของเยาวชนให้รู้ผิดชอบชั่วดีมากขึ้น โดยหลายฝ่ายหวังว่าการอบรมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจะเป็นเสมือนสายพานที่คอยเหนี่ยวรั้งและซุดดึงให้เด็กได้มีสภาพจิตใจที่เข้าถึงคุณงามความดีของชีวิต (สุมน อมรวิวัฒน์, 2546 : 47) เช่นเดียวกันกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดมาตรการในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ข้อหนึ่งว่า เร่งพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน

ทุกระดับ โดยจัดให้เป็นวิชาเฉพาะที่ต้องสอนโดยการปฏิบัติและสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน วิชาอื่นๆ รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมทุกประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 7) โดยมีสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นหน่วยงานให้การศึกษเพื่อพัฒนา โดยตรง ซึ่งการศึกษาในประเทศไทยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยในแต่ละระดับต่างมีหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและมีความแตกต่างกันออกไป โดยทั่วไปเมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาที่ครอบคลุมไปทั่วประเทศมีการจัดการศึกษาในทุกท้องที่ และเป็นหน้าที่หลักของรัฐบาลที่จะต้องดำเนินการให้กับประชาชนทุกคน ก็คือ การศึกษาระดับประถมศึกษา ฉะนั้นจึงถือได้ว่า การศึกษาระดับปฐมศึกษาเป็นการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง (สมเกียรติ ทานอก, 2539 : 3) และเมื่อพิจารณาคูณลักษณะของผู้เข้ารับการศึกษาในแต่ละระดับแล้ว จะเห็นว่า นักเรียนประถมศึกษาเป็นผู้มีสภาพเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านคุณธรรม จริยธรรม

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจ การระบาดของยาเสพติด ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับนักเรียนซึ่งเป็น เยาวชนเป็นอนาคตของชาติ การจัดการศึกษาของไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวการปฏิรูปการศึกษาจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณธรรม และจริยธรรม โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ จากกิจกรรม จากประสบการณ์ และจากการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้จัดการด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน (2543 : 23) ที่ได้พระราชทานไว้ว่า

“...งานด้านการศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของชาติเป็นข้อใหญ่ ตามข้อเท็จที่ทราบกันดีแล้ว ขณะนี้

บ้านเมืองของเราบางส่วนเสื่อมทรามลงไปทางความประพฤติและจิตใจซึ่งเป็นอาการที่น่าวิตก ถ้าหากยังคงเป็นอยู่ต่อไปเราจะเอาตัวไม่รอด”

การสอนให้นักเรียนมีแต่ความรู้ โดยขาดคุณธรรม จริยธรรม จะเป็นสิ่งอันตรายมากเพราะอาจนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิดได้ เพราะจริยธรรม หมายถึงคุณภาพจิตที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติและเป็นเครื่องบำรุงส่งเสริมทางด้านจิตใจที่สำคัญมาก ถ้าจิตใจไม่สมบูรณ์ร่างกายก็จะสมบูรณ์ได้ยากยิ่ง ดังที่ บรรเทา กิตติศักดิ์ (ม.ป.ป.:9) กล่าวไว้ว่า

“...การศึกษาย่อมเกี่ยวข้องกับจริยธรรม เพราะจริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติ หรือพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีมาตรการแห่งความประพฤติดีเป็นหลัก การตัดสินใจ การศึกษาต้องให้คนในสังคมมีจิตใจสูง มีคุณธรรมควบคู่กันไปกับการมีความรู้ในทางปรัชญา การศึกษา เรามุ่งให้ผู้มีการศึกษามีชีวิตที่ดี คือ พัฒนาจิตใจของคนให้มีคุณธรรมเพื่อให้ชีวิตเกิดสุข เพราะถ้าพึงจะให้คนมีความรู้อย่างเดียวโดยไม่มีคุณธรรมย่อมเกิดอันตรายต่อตนเองและโดยส่วนรวม ซึ่งอาจนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิดได้ จริยธรรม คุณธรรมและการศึกษา จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาจะต้องพัฒนาจิตใจของคนควบคู่กับการพัฒนาทางสติปัญญาและความรู้...”

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับในการพัฒนาทางด้านจิตใจเพราะถ้านักเรียนมีความรู้ แต่ขาดคุณธรรมจริยธรรม ก็จะเป็นคนที่ไม่มีความรู้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมและความมั่นคงของประเทศชาติ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม ตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งบัญญัติให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมให้ประชาชนมีความรู้คู่คุณธรรมโดยทั่วถึงและมีคุณภาพ

คำสำคัญ

การจัดกิจกรรม คุณธรรม จริยธรรม

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว แตกต่างกันตามเขตพื้นที่การศึกษา และเพศของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว เมื่อพิจารณาจากเขตพื้นที่การศึกษา และเพศของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 7,265 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง
    - 1) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (ยูทช ไทยวรรณ, 2545 : 108) โดยกำหนดให้มีความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับได้เกิดขึ้นได้เท่ากับ .05 ผลการคำนวณได้ตัวอย่างจำนวน 379 คน
    - 2) การสุ่มตัวอย่าง
      - 2.1) การสุ่มตัวอย่างโรงเรียน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามเขตพื้นที่การศึกษา
      - 2.2) การสุ่มนักเรียนเพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ คือเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 และเขต 2 ทุกๆ คนที่ 10
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว 10 ด้าน
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
  - 3.1 ศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างเครื่องมือประเภทแบบสอบถามความคิดเห็นจากตำรา

ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลงานการวิจัยที่ใช้แบบสอบถามอื่น ๆ

3.2 สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว 10 ด้าน

3.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้อง ความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

3.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังแสดงในภาคผนวก ก ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยแปลความหมายค่าคะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ตรงกับตามนิยามศัพท์เฉพาะ
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ
- 1 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

3.5 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญแก้ไขและให้คะแนนแล้ว ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Concurrence) โดยเลือกข้อความที่มีค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 นำไปใช้ ส่วนข้อที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 นำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด

3.6 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's α -coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.77

3.7 นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยทำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว และหนังสือของผู้วิจัยเอง ขอความร่วมมือให้ผู้บริหารและครูผู้สอนตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากสถานศึกษาแต่ละอำเภอด้วยตนเองจนครบถ้วน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา ตามกรอบแนวคิดโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม แปลความหมายของคะแนนตามเกณฑ์ การแปลความหมายของ Best (ประคอง วรรณสุด, 2538 : 77) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00- 1.49 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมน้อยที่สุด

5.3 เปรียบเทียบระดับของการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว 10 ด้าน โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์ค่าที (t – test แบบ independent)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ สถิติในการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และสถิติที่ใช้หาความเชื่อมั่น ของเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การทดสอบค่าที (t – test แบบ independent)

ผลการวิจัย

1. นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมทั้ง 10 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านกตัญญูกตเวที เคารพผู้ใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจเป็นนักกีฬา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เคารพรักษานับธรรมเนียมประเพณี อยู่ในระดับปานกลาง

2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เมื่อจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ □ ด้านเชื่อฟัง □ งบิศา มารดา ผู □ ปกครอง ครูอาจารย์ ด้านกตัญญูกตเวที เคารพผู้ใหญ่ ด้านมีระเบียบและรักษาความสะอาด ด้านรู □ จักประหยัดและเก็บออม และด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจเป็นนักกีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเคารพรักษานขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านมีกิริยาวาจาสุภาพ ด้านมีความอดทน ขยันหมั่นเพียร และด้านทำประโยชน์ □ แก □ ผู □ อื่นและรักษาสาธารณสมบัติ ไม่แตกต่างกัน

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เมื่อจำแนกตามเพศ ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ค่านิยมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางวัตถุนิยมมากขึ้น ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของไทยเรานั้นจึงเสื่อมถอยลง การได้รับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจากทาง โรงเรียนยังน้อยไป นอกจากนั้นยังมีวัฒนธรรมจากต่างประเทศที่หลั่งไหลเข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทย มากขึ้น ทำให้คนไทยขาดคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตที่ถูกต้อง ดังนั้นครูผู้สอนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ภักดิ์ ปลั่งอุดม (2544 : 98 – 102) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน โสตศึกษา พบว่า วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน โสตศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ □ พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ตามปกติทุกวันโรงเรียนจะต้องเข้าแถวเคารพธงชาติ ซึ่งนักเรียนได้ขับร้องเพลงชาติทุกวัน และการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2544 ที่ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ส่วนด้านเคารพรักษานขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านเชื่อฟัง □ งบิศา มารดา ผู □ ปกครอง ครูอาจารย์ ด้านกตัญญูกตเวที เคารพผู้ใหญ่ ด้านมีระเบียบ และ

รักษาความสะอาด ด้านมีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ด้านรู้จักระมัดระวังและเก็บออม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ด้านทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและรักษาสาธารณสมบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชชชัย ชัยจิรฉายากุล (อ้างถึงใน พิศาล แซ่มโสภา, 2539 : 17-23) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องการสอนจริยธรรมว่าควรแก้ปัญหาจริยธรรมโดยมุ่งไปที่เด็กและผู้ใหญ่ และส่งเสริมให้นักเรียนบันทึกการเข้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมเพิ่มเติมไทยในโอกาสต่างๆ ผลดีจากการเข้ร่วมกิจกรรมและขอเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติในโอกาสต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณี ปราบริจิต (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กระดับอายุ 15 ปี ด้านการระมัดระวังอยู่ในระดับปานกลาง

2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เมื่อจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแต่ละพื้นที่การศึกษาไม่เหมือนกัน

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เมื่อจำแนกตามเพศ ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้านเคารพรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกสถาบันและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในสภาวะที่เหตุการณ์บ้านเมืองขาดความสามัคคีของคนในชาติ ดังนั้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนควรส่งเสริมการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับมารยาทที่ดีงามของไทย เช่น การทำความเคารพ การจัดประกวดมารยาท และการเข้าร่วมงานประเพณีต่างๆ เช่น การแห่เทียนพรรษา การทำบุญตักบาตร ในวันสำคัญทางศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และควรควรนำนักเรียนไปทัศนศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ และสถานที่ต่างๆ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือพิพิธภัณฑ์ต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เพื่อจะได้ทราบว่าควรจะเน้นหรือต้องคำนึงถึงปัจจัยใดเป็นพิเศษ
2. ควรศึกษาถึงปัญหาและสาเหตุที่นักเรียนขาดความสนใจในด้านการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของไทย
3. ควรจัดอบรมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมให้กับครูผู้สอนและนักเรียนในโรงเรียนให้มากขึ้น
4. ควรศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

บรรเทา กิตติศักดิ์. ม.ป.ป. **จริยธรรมทางการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ □

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ □.

ประคอง วรรณสุด. 2538. **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิศาล แซ่มโสภา. 2539. **คู่มือการพัฒนาจริยศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

พิมพ์ศักดิ์ ปล้องอุดม. 2544. **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับวัฒนธรรมองค์การของ**

โรงเรียนโสตศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมเกียรติ ทานอก. 2539. **การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวรรณี ปราบวิจิต. 2538. **การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนต่างประเทศ.**

ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**

พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุมน อมรวิวัฒน์. 2546. **วิธีการเรียนรู้: คุณลักษณะที่คาดหวังในช่วงวัย.** กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

